

Veebisisu jagamise teenuse osutaja mõiste Euroopa Liidu autoriõiguses¹

Indrek Kuusk

Tarbatu Õigusbüroo, osanik ja juhatuse liige

Sissejuhatus

Euroopa Parlament võttis 17. aprillil 2019. aastal vastu direktiivi nr 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul (edaspidi *DSM-i direktiiv*).² Riigikogus on praegu menetluses autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu³, millega direktiiv Eesti õigusesse üle võetakse. DSM-i direktiiv muudab oluliselt seniseid EL-is veebiplatvormide kohta kehtinud autoriõiguse põhimõtteid.

Seni said veebiplatvormid nautida direktiivis 2000/31/EÜ⁴ (e-kaubanduse direktiiv) sätestatud nn ohutu sadama (*safe harbor*) režiimi, seetõttu nad enamasti ei vastutanud kasutajate üleslaaditava materjali eest. DSM-i direktiivi artikli 17 lõige 1 sätestab aga, et kui veebisisu jagamise teenuse osutaja annab üldsusele juurdepääsu tema kasutajate üleslaaditud, autoriõigusega kaitstud teostele või muule kaitstud materjalile, tähendab see nende üldsusele edastamist või üldsusele kättesaadavaks tegemist, milleks on vaja saada õiguste omajatelt luba. Sellega kehtestab direktiiv veebisisu jagamise teenuse osutajatele otsese vastutuse kasutajate toimepandud autoriõiguse rikkumise eest.

Direktiivis kasutatud termin *veebisisu jagamise teenuse osutaja*⁵ on EL-i õiguses uus. Kuigi direktiivis endas on see termin defineeritud, jätab legaaldefiniitsioonis kasutatud mitmete terminite määratlematus rohkelt ruumi tõlgendamisele. Samal ajal on *veebisisu jagamise teenuse osutaja* mõiste täpne määratlemine oluline, kuna vaid definitsiooniga hõlmatud veebiplatvormidele rakendub direktiivis sätestatud otsene vastutus autoriõiguste rikkumise eest. Erialakirjanduses on harvad juhud, kus *veebisisu jagamise teenuse osutaja* mõistet on käsitletud süvitsi. Eestis oli esimene põhjalikum uurimus KPMG oma⁶ küsimuses, millised Eestis asutatud portaalid sellele mõistele vastavad. Artikkel analüüsib *veebisisu jagamise teenuse osutaja* mõistet, täiendades nimetatud KPMG-i uurimust.

¹ Artikkel põhineb autori magistritööl. Vt **I. Kuusk**. [Veebisisu jagamise teenuse osutaja kohustused ja vastutus autoriõiguse kaitsel internetis osapoolte põhiõiguste õiglase tasakaalu kontekstis](#). Magistritöö. Tartu Ülikool, õigusteaduskond, 2020.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ (ELT L 130), lk 92–125.

³ [Autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu \(autoriõiguse direktiivide ülevõtmine\) 368 SE](#).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (ELT L 178), lk 399–414. See on Eesti õigusesse üle võetud infoühiskonna teenuse seaduse (RT I, 12.12.2018, 39) §-des 8–10.

⁵ Autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõus (viide 3) kasutatakse terminit *platvormipakkuja*.

⁶ **KPMG**. [Analüüs Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi \(EL\) 2019/790 art 17 kohaldamise kohta Eesti ettevõtjatele](#). (10.04.2020).

Veebisisu jagamise teenuse osutaja mõiste DSM-i direktiivis

Veebisisu jagamise teenuse osutaja on defineeritud DSM-i direktiivi artikli 2 punktis 6, mille kohaselt on veebisisu jagamise teenuse osutajaks sellise infoühiskonna teenuse osutaja, mille peamine või üks peamistest eesmärkidest on talletada ja teha üldsusele juurdepääsetavaks suur hulk teenuse kasutajate üleslaaditud, autoriõigusega kaitstud teoseid või muud kaitstud materjali, mida teenuseosutaja tulu saamise eesmärgil korrastab ja reklaamib. Seega saab esile tõsta kolm kumulatiivset tingimust, mille täidetuse korral on tegemist veebisisu jagamise teenuse osutajaga: 1) infoühiskonna teenuste osutamine, 2) peamine või üks peamisi eesmärke on suure hulga kasutajate üleslaaditud, autoriõigusega kaitstud sisu talletamine ja üldsusele juurdepääsetavaks tegemine, 3) sellise sisu korrastamine ja reklaamimine tulu saamise eesmärgil.

1. Infoühiskonna teenused

Infoühiskonna teenuste määratlus EL-i õigusaktides on olemas juba Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 98/34/EMÜ⁷ ja 98/84/EÜ⁸. DSM-i direktiivi artikli 2 punktis 5 defineeritakse *infoühiskonna teenus* kui direktiivi (EL) 2015/1535⁹ artikli 1 lõike 1 punktis b määratletud teenus. Infoühiskonna teenused on viidatud normi kohaselt kõik vahemaa tagant elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasu eest osutatavad teenused. Seejuures tähendab *vahemaa tagant*, et teenust osutatakse ilma poolte üheaegse kohalolekuta; *elektroonilisel teel* aga, et teenus saadetakse lähtepunktist ja võetakse sihtkohas vastu elektrooniliste andmetöötlus- (sh pakkimisseadmete) ja säilitusseadmete abil ning seda saadetakse, edastatakse ja võetakse vastu täielikult juhtmete või raadio kaudu, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil. *Teenusesaaja isikliku taotluse alusel* tähendab, et teenust osutatakse andmeedastusena isikliku taotluse alusel. Seega näiteks tele- ja raadioringhääling ei ole infoühiskonna teenused, sest neid ei osutata isikliku taotluse alusel, mh on see sõnaselgelt sätestatud e-kaubanduse direktiivi põhjenduspunktis 18.

E-kaubanduse direktiivi põhjenduspunktist 18 tuleneb ka, et infoühiskonna teenused ei piirdu ainult veebis tehtud lepingutega seonduvate teenustega, vaid laienevad niivõrd, kuivõrd need kujutavad endast majandustegevust, ka teenustele, mille eest nende saajad ei maksa. Sarnaselt on Euroopa Kohus korduvalt leidnud, et *tavaliselt tasu eest osutatav teenus* hõlmab ka teenuseid, mille eest teenuse tarbija ise ei tasu, vaid tasu on saadud muud moodi, sh teenusega seonduvate reklaamitulude kaudu.¹⁰ See esineb eelkõige juhul, kui teenuseosutaja osutab teenust tasuta selleks, et reklaamida tema müüdavaid kaupu või pakutavaid teenuseid, kusjuures selle tegevusega kaasnev kulu sisaldub nende kaupade või teenuste hinnas.¹¹ Nii on kohus näiteks leidnud, et tasuta wifi-ühenduse pakkumine on infoühiskonna teenus, kui asjaomane

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord. – ELT L 204, lk 337–348.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/84/EÜ tingimusjuurdepääsul põhinevate või seda sisaldavate teenuste õiguskaitse kohta. – ELT L 320, lk 147–150.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord. – ELT L 241, lk 1–15.

¹⁰ EKo C-291/13, Papasavvas, ECLI:EU:C:2014:2209, p-d 26-30; EKo C-484/14, Mc Fadden, ECLI:EU:C:2016:689, p 41.

¹¹ EKo C-352/85, Bond van Adverteerders ja teised *versus* Madalmaade riik, ECLI:EU:C:1988:196, p 16; EKo C-51/96 ja C-191/97, Deliège, ECLI:EU:C:2000:199, p 56; EKo C-484/14, Mc Fadden, p 42.

teenuseosutaja teeb seda eesmärgiga reklaamida tema müüdavaid kaupu või pakutavaid teenuseid.¹² Kriteeriumi alla mahub ka Google'i AdWordsi teenus.¹³

2. Kasutajate poolt suure hulga üleslaaditud, autoriõigusega kaitstud sisu talletamine ja üldsusele juurdepääsetavaks tegemine

Teise tingimuse puhul võib eraldi välja tuua kolm alamkriteeriumi. Veebisisu jagamise teenuse osutaja on selline infoühiskonna teenuse osutaja, kelle: 1) peamine või üks peamisi eesmärke 2) on talletada ja teha üldsusele juurdepääsetavaks 3) suur hulk kasutajate üleslaaditud, autoriõigustega kaitstud sisu.

Neist esimese alamkriteeriumi hindamiseks puuduvad head juhtnöörid, kuid praktikas ei tohiks olla keeruline selle täidetust välja selgitada. Küsimusele tuleks läheneda juhtumipõhiselt. Selliste tuntud teenuseosutajate nagu YouTube või Facebook puhul on ilmne, et kasutajate üleslaaditu üldsusele kättesaadavaks tegemine on nende peamisi eesmärke. Seejuures on erialakirjanduses rõhutatud, et veebisisu jagamise teenuse osutaja peamine eesmärk on just kasutajate, mitte veebilehe haldajate üleslaaditud materjali üldsusele kättesaadavaks tegemine.¹⁴ Sageli piirdub kasutajate üleslaaditav materjal veebilehe materjali kommenteerimisega. Sellisel juhul ei ole enamasti peamine eesmärk kasutajate üleslaaditud teoste talletamine ja kättesaadavaks tegemine, seetõttu ei ole käsitletav kriteerium täidetud ning tegemist ei ole veebisisu jagamise teenuse osutajaga.¹⁵

Talletamine ja üldsusele juurdepääsetavaks tegemine on kumulatiivsed tingimused, mis peavad mõlemad täidetud olema.¹⁶ Kui infoühiskonna teenuse osutaja vaid talletab infot, kuid ei tee seda üldsusele juurdepääsetavaks, või ka vastupidi, siis ei kvalifitseeru ta veebisisu teenuse osutajaks. Sellisel juhul ei kohaldu talle ka DSM-i direktiivi artikkel 17. *Talletamine* on minu hinnangul käsitletav 'teabe talletamisena' e-kaubanduse direktiivi tähenduses. Tegemist on olukorraga, kus veebisisu jagamise teenuse osutaja võimaldab oma serveris ruumi kasutaja sisule.¹⁷

Juurdepääsetavaks tegemine tähendab minu hinnangul üldsusele edastamist või üldsusele kättesaadavaks tegemist. Mõisteid *üldsusele edastamine* ja *üldsusele kättesaadavaks tegemine* DSM-i direktiiv ei sisusta. Need ei ole üheselt määratletud ka varasemates õigusaktides. Mõistete sisu ja kohaldamisala on kujundanud Euroopa Kohtu praktika. Autori hinnangul tuleks neid mõisteid DSM-i direktiivi tähenduses sisustada senisest kohtupraktikast mõnevõrra erinevalt. Mõlemal juhul on vajalikud nii üldsusele suunamise toiming kui ka kaitstud sisu suunatus üldsusele, millega autor ei arvestanud oma teose esialgset üldsusele suunamist

¹² EKo C-484/14, Mc Fadden, p 43.

¹³ EKo C-236/08, Google France ja Google, ECLI:EU:C:2010:159, p 110.

¹⁴ T. Shapiro, S. Hansson. The DSM Copyright Directive: EU Copyright Will Indeed Never Be the Same. – European Intellectual Property Review, 2019, 41, lk 404–410.

¹⁵ KPMG (viide 6), lk 8.

¹⁶ Järeldus tuleneb otseselt definitsiooni grammatilisest tõlgendamisest, kuna norm sisaldab sõna *ja*, mitte *või*.

¹⁷ B. Kleinschmidt. An International Comparison of ISP's Liabilities for Unlawful Third Party Content. – International Journal of Law and Information Technology, 2010, Volume 18, Issue 4, lk 332–355, 345.

lubades. Veebisisu jagamise teenuse osutaja teeb üldsusele kättesaadavaks tegemise toiming, kui ta võimaldab oma platvormil kaitstud sisu üles laadida ja jagada. Veebisisu jagamise teenuse osutaja teadlikkus kasutajate toimepandud üleslaadimise õigusvastasusest ei mõjuta seda, kas tema tegevus kvalifitseerub üldsusele kättesaadavaks tegemiseks või mitte. Veebisisu jagamise teenuse osutaja definitsiooni kohaselt peab edastamise toiming toimuma kasumi saamise eesmärgil.

Suure hulga kriteeriumi puhul ei ole oluline mitte kasutajate arv, vaid just kaitstud sisu kogus.¹⁸ Hinnang selle kohta, kas veebisisu jagamise teenuse osutaja talletab suurt hulka autoriõigusega kaitstud sisu ja teeb selle juurdepääsetavaks, tuleks DSM-i direktiivi põhjenduspunkti 63 kohaselt anda iga juhtumi kohta eraldi ning selles tuleks võtta arvesse selliste aspektide kombinatsiooni, nagu teenuse sihtrühm ja nende autoriõigusega kaitstud sisu failide arv, mille teenuste kasutajad on üles laadinud. Põhjenduspunkti 62 kohaselt peaks veebisisu jagamise teenuse osutaja definitsioon hõlmama teenuseosutajaid, kes keskenduvad üksnes sellistele veebipõhistele teenustele, millel on oluline roll veebisisu turul ja konkurentsisis teiste veebisisuteenustega, näiteks interneti audio- ja videovoogedastuse teenustega sama publiku jaoks. Teoreetiliselt võiks need kriteeriumid aidata *suure hulga* mõistet sisustada, kuid samal ajal on ka *oluline roll* määratlemata õigusmõiste, mis tekitab omakorda definitsiooni piiritlemisel raskusi. Samuti on ebaselge, kuidas peaks veebisisu turgu määratlema. Kuna põhjenduspunkt 62 viitab otsesõnu veebisisuteenuse pakkujate konkurentsile, tuleks ilmselt lähtuda konkurentsioigusest. Sel juhul vastab veebisisu turg põhjenduspunkti 62 tähenduses asjaomasele turule (*relevant market*) konkurentsioiguse tähenduses. Viimane hõlmab nii asjaomast geograafilist kui ka kaubaturgu.¹⁹ Euroopa Komisjoni suuniste²⁰ kohaselt hõlmab asjaomane tooteturg kõiki neid tooteid ja/või teenuseid, mis tarbijate seisukohast on oma iseloomulike tunnuste, hindade ja otstarbekohase kasutuse põhjal omavahel vahetatavad ja asendatavad. Asjaomane geograafiline turg hõlmab konkurentsitingimustelt üsna sarnast ja naaberladest eelkõige märgatavalt erinevate konkurentsitingimuste tõttu eristatavat ala, kus kõnealused ettevõtjad tegelevad kaupade ja teenuste pakkumise ja hankimisega.

KPMG on toonud esile, et *suure hulga* hindamiseks on täiendava piiritletusega mitmeid võimalusi. Vastus sõltub veebisisu turu ja teenuste sihtrühma määratlemisest, aga ka sellest, kuidas seada üleslaaditud failide arvulist lävendit.²¹ Mõiste *suur hulk* sisustamise probleemidele on erialakirjanduses mujalgi tähelepanu juhitud.²² Siinkohal ei ole täpsete juhtnööride väljatöötamine võimalik ega ka vajalik. Mõiste detailsem sisustamine jääb eeldatavasti Euroopa Kohtu ülesandeks. Erialakirjanduses on pakutud välja, et DSM-i direktiivi ülevõtmisel on liikmesriikidel võimalik mõiste *suur hulk* määratlematusest tingitud probleeme leevendada

¹⁸ **G. Spindler.** The Liability System of Art. 17 DSM and National Implementation: Contravening Prohibition of General Monitoring Duties. – J. Intell. Prop. Info. Tech. & Elec. Com. L., 2019, 10, lk 344–374, 346.

¹⁹ Vt kaubaturu mõistet nt konkurentsiseaduse §-st 3.

²⁰ Komisjoni teatis 97/C 372/03 asjaomase turu mõiste kohta ühenduse konkurentsioiguses. – ELT C 372/5, lk 155–163.

²¹ **KPMG** (viide 6), lk 2–3.

²² Vt **D. J. G. Visser.** [Trying to Understand Article 13](#), 2019, lk 3–4. (31.03.2020); **K. Grisse.** [After the storm – examining the final version of Article 17 of the new Directive \(EU\) 2019/790](#). – Journal of Intellectual Property Law & Practice, 2019, Volume 14, Issue 11, lk 887–899, 888.

selle kvantitatiivselt määratlemise abil. Sel juhul jääb aga risk, et Euroopa Kohus hindab selle konkreetse kaasuse asjaoludel ebasobivaks.²³ Autori hinnangul on selle mõiste kvantitatiivne määratlemine soovitatav, kuna see suurendab õigusselgust.

3. Sisu korrastamine ja reklaamimine tulu saamise eesmärgil

Kolmanda tingimuse – korrastamise ja reklaamimise – puhul on samuti oluline, et tegemist on kumulatiivse, mitte alternatiivse tingimusega. Need tegevused peavad toimuma tulu saamise eesmärgiga. Seega saab ka siin esile tuua kolm alamkriteeriumi: 1) korrastamine ja 2) reklaamimine 3) tulu saamise eesmärgil. Põhjenduspunkt 62 räägib seejuures autoriõigustega kaitstud sisu korrastamisest ja edendamisest, et kõita suuremat publikut, muu hulgas selle sisu liigitamise ja sihipärase reklaamimise kaudu. KPMG hinnangul tähendab *korrastamine* aktiivset organiseerimistegevust kasutaja üleslaaditud autoriõigustega kaitstud teose suhtes pärast selle üleslaadimist.²⁴ Erialakirjanduses on leitud, et kriteeriumi täitmiseks piisab näiteks otsingufunktsiooni pakkumisest ning teatava süsteemi loomisest.²⁵ *Reklaamimine* toimub juhul, kui autoriõigustega kaitstud teoste tarbimine suunatakse selgelt veebilehe külastajatele.²⁶ Nõutav ei ole, et teenuseosutaja reklaamiks konkreetset kasutaja üleslaaditud sisu, vaid piisab sisuga kaasneva reklaami pakkumisest, nagu seda teeb näiteks YouTube.²⁷ Autor nõustub KPMG seisukohaga, et *tulu saamise eesmärk* on sõnastatud (õigemini tõlgitud) mõnevõrra ebaõnnestunult. *Tulu* majanduslikus tähenduses on igasugune rahas mõõdetav sissetulek. Sätte mõttega läheks paremini kokku väljend *kasumi saamise eesmärk*.²⁸ Direktiivi ingliskeelses versioonis ongi kasutatud mõistet *purpose of obtaining profit*. Põhjenduspunkti 62 kohaselt tuleb arvestada nii otsese kui ka kaudse tuluga. Siin on tulu mõiste kasutamine autori hinnangul korrektne. Korrastamine ja reklaamimine peab toimuma kasumi saamise eesmärgil, kusjuures kasumi määratlemisel tuleks võtta arvesse nii otsest kui ka kaudset tulu.

Minu hinnangul on direktiivi ülevõtmisel soovitatav mõistet *sisu korrastamine* õigusselguse huvides konkretiseerida. Kindlasti ei peaks püüdma esitada ammendavat loetelu tegevustest, mille puhul saab korrastamise kriteeriumi täidetuks lugeda. Kuid kasulik on sätestada, et näiteks otsingufunktsiooni pakkumine koos sisu teatava kategoriseerimisega on käsitatav korrastamisena direktiivi tähenduses. *Tulu saamise eesmärk* tuleks asendada *kasumi saamise eesmärgiga*. Artikli 17 regulatsiooni eesmärk on vähendada väärtuslöhet, seetõttu on selge, et õiguste omajatele tasu maksmise kohustus peaks olema suunatud tegevusest kasumit püüdvatele teenuseosutajatele.

4. Erandid

DSM-i direktiivi artikli 17 käsituses saab eristada kaht tüüpi kohustatud subjekte. Üldklausel haarab kõiki veebisisu jagamise teenuse osutajaid, kuid lõige 6 sätestab erireeglid uutele

²³ G. Spindler (viide 18), lk 362.

²⁴ KPMG (viide 6), lk 11–12.

²⁵ G. Spindler (viide 18), lk 346.

²⁶ KPMG (viide 6), lk 11–12.

²⁷ G. Spindler (viide 18), lk 346.

²⁸ KPMG (viide 6), lk 3.

ettevõtjatele, kui nende tegevus vastab kindlatele kriteeriumitele. Teatud teenuseosutajad on veebisisu jagamise teenuse osutaja definitsiooni hulgast sõnaselgelt välistatud.

DSM-i direktiivi artikli 2 punkti 6 teine lõik sätestab erandina isikud, keda isegi ülal nimetatud tingimuste täidetuse korral ei arvata veebisisu jagamise teenuse osutaja definitsiooni alla. Erandite alla kuuluvad sellised teenuseosutajaid, kes pakuvad mittetulunduslikke veebientsüklopeediaid (nt Wikipedia), mittetulunduslikke hariduslike ja teaduslike eesmärkidega teabehoidlaid (nt Europeana), avatud lähtekoodiga tarkvara arendus- ja jagamisplatvorme (nt GitHub), direktiivis (EL) 2018/1972²⁹ määratletud elektroonilise side teenuseid (nt WhatsApp), internetipõhiseid kauplemisskohti (nt eBay), ettevõtjatevahelisi pilveteenuseid (nt Microsoft OneDrive) ja pilveteenuseid, mille kasutajad saavad sisu oma tarbeks üles laadida (nt Dropbox, Apple iCloud). Osalt on sellega sõnaselgelt välistatud teenuseosutajad, mille peamine eesmärk on muu, kui võimaldada kasutajatel üles laadida ja jagada suurt hulka autoriõigusega kaitstud sisu eesmärgiga saada sellest tegevusest kasu. Põhjenduspunkti 62 kohaselt on sellisteks näiteks elektroonilise side teenused, ettevõtetevahelised pilvandmetöötluse teenused ja pilvandmetöötluse teenused, mis võimaldavad kasutajatel laadida üles sisu oma tarbeks, näiteks küberkapid, või veebipõhised kauplemisskohad, mille põhitegevus on veebipõhine jaemüük, mitte autoriõigusega kaitstud sisule juurdepääsu andmine. Avatud lähtekoodiga tarkvara arendamise ja jagamise platvormide, mittetulunduslike teadus- või haridusteabehoidlate ning mittetulunduslike veebientsüklopeediate puhul puudub põhjendus paigutada need direktiivis erandite alla. Eeldatavasti seisneb põhjus asjaolus, et need teenuseosutajad ei ole orienteeritud kasumi saamisele või nende peamine tegevus ei ole suunatud kaitstud sisule juurdepääsu võimaldamisele. Direktiivi vastuvõtmise protsessi arvestades on võimalik, et osa teenuseosutajatest on erandiga sõnaselgelt hõlmatud osaliselt nende eduka lobitöö tõttu.

Artikli 17 lõige 6 sätestab erandid nendele veebisisu jagamise teenuse osutajatele, kelle teenused on olnud Euroopa Liidus üldsusele kättesaadavad vähem kui kolm aastat ja kelle aastakäive on alla 10 miljoni euro (*start-up*'id). Sellised internetiplatvormid on küll veebisisu jagamise teenuse osutajad DSM-i direktiivi tähenduses, kuid nende vastutusele on sätestatud erandid. Põhjenduspunkti 67 kohaselt püütakse erandiga võtta arvesse konkreetset olukorda, kus idufirmad arendavad kasutajate üleslaaditud sisu kasutades uusi ärimudeleid. Kuna erandi eesmärk on toetada uusi ettevõtteid, lõppeb artikli 17 lõikes 6 sätestatu kohaldamine *start-up*'idele kolm aastat pärast seda, kui nende teenused esimest korda Euroopa Liidus veebipõhiselt kättesaadavaks tehakse.

Järeldused

DSM-i direktiivi artikli 2 punkti 6 kohaselt on veebisisu jagamise teenuse osutajaks sellise infoühiskonna teenuse osutaja, mille peamine või üks peamistest eesmärkidest on talletada ja teha üldsusele juurdepääsetavaks suur hulk teenuse kasutajate üleslaaditud, autoriõigusega kaitstud teoseid või muud kaitstud materjali, mida teenuseosutaja tulu saamise eesmärgil

---

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik. – ETL L 321, lk 36–214.

korrastab ja reklaamib. Kuigi *veebisisu jagamise teenuse osutaja* legaaldefiniitsioon on esitatud DSM-i direktiivis, on mitme tingimuse puhul tõlgendamisruumi. Eelkõige on mõiste *suur hulk* selgelt määratlemata ja avatud tõlgendamisele. Minu soovitus on direktiivi ülevõtmisel õigusselguse huvides määratleda mõiste *suur hulk* kvantitatiivselt. Õigusselguse huvides tuleks ka esitada näidisloetelu *korrastamise* kohta. Tuleks sätestada, et korrastamisena on käsitatav näiteks otsingufunktsiooni pakkumine koos sisu teatava kategoriseerimisega. *Tulu saamise eesmärk* tuleks asendada *kasumi saamise eesmärgiga*.

Artiklis nimetatud soovitustest osa on autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõus rakendatud, osa mitte. Näiteks ei ole mõiste *sisu korrastamine* näidisloetelu otseselt kajastatud eelnõus, kuid on esitatud selle seletuskirjas.³⁰ Mõistet *suur hulk* ei ole kvantitatiivselt määratletud, vaid see on jäetud Euroopa Kohtu praktika ja Euroopa Komisjoni suuniste sisustada. Minu hinnangul on ka see igati põhjendatud lahendus, kuna seaduses mõiste täpsema määratlemise puhul võib tekkida risk, et Euroopa Kohtu hinnangul ei ole see konkreetsetes kaasuses sobiv. Kahjuks on autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõus jäädud tulu saamise eesmärgi, mitte kasumi saamise eesmärgi kriteeriumi juurde. Minu hinnangul vastaks kasumi saamise eesmärk paremini artikli 17 ühele põhiideele, milleks on vajadus vähendada väärtuslõhet.

Veebisisu jagamise teenuse osutaja on Euroopa Liidu autoriõiguses uus mõiste, mis olemuslikult sarnaneb senise *vahendaja (intermediary)* mõistega. Mõlemaid iseloomustab asjaolu, et autoriõigusi ei riku nad (enamasti) ise oma otsese tegevusega, vaid nad võivad vastutada oma teenuste kasutajate ebaseadusliku tegevuse eest. *Veebisisu jagamise teenuse osutaja* mõiste on hõlmatud *vahendaja* mõistes. Mõiste alla kuuluvad veebiplatvormid, mis võimaldavad kasutajatel faile ja muud sellist platvormile laadida ja üldsusele edastada. Definiitsioon hõlmab selgelt suuri internetiplatvorme³¹, nagu Youtube, Facebook, Instagram, Twitter, Reddit, Tumblr, Medium, Printerest, Vimeo, kuid hõlmatud on ka vähem tuntud platvormid, mis vastavad DSM-i direktiivis esitatud legaaldefiniitsioonile. Osa väikeseid teenusepakkujaid, kes ei talleta suurt hulka autoriõigustega kaitstud sisu, jäävad artikli 17 kohaldamisalast välja, ning nendele, kes mahuvad analüüsitud definiitsiooni alla, kohalduvad erisätted.

---

³⁰ Autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu 368 SE (viide 3) seletuskiri.

³¹ C. Angelopoulos, J. P. Quintais. Fixing Copyright Reform: A Better Solution to Online Infringement. – Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law, (2019), 10(2), lk 147–172, 148; K. Grisse (viide 22), lk 888.